

9—12 februari

Debatter m. m.

Tisdagen den 9 februari

Sid.

Interpellation av herr Nilsson, Ferdinand, om samordning av vissa myndigheters handläggning av frågor berörande kommunal planering	3
--	---

Onsdagen den 10 februari

Interpellationer:

av herr Adolfsson ang. bestämmelserna om extra avdrag vid beskattningen för folkpensionärer vid väsentligen nedsatt skatteförmåga	7
av herr Wanhainen ang. trafikförbindelserna över Lainio älv mellan Junosuando och Parkalombolo	8
av herr Sundin ang. äganderätten till sjunket virke i övergivna flottleder	8

Samtliga avgjorda ärenden

Onsdagen den 10 februari

Statsutskottets utlåtande nr 1, ang. utgifterna för kungl. hov- och slottsstaterna	6
Bankoutskottets memorial nr 1, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken berättelse	6
— nr 2, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret berättelse	7
— nr 3, med överlämnande av kommitténs för firande av representationsreformens 100-årsjubileum berättelse	7

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1905

FÖRSTA KAMMAREN

Nr 7

9—12 februari

Debeten nr. 20

Redagen den 9 februari
Första kammaren öppnades kl. 10.15. Närvarande: 100 medlemmar. Närvarande ledamöter: 100. Närvarande ledamöter: 100.

Onsdagen den 10 februari

Redagen den 10 februari
Första kammaren öppnades kl. 10.15. Närvarande: 100 medlemmar. Närvarande ledamöter: 100. Närvarande ledamöter: 100.

Samtliga utskotts ärenden

Onsdagen den 10 februari

Redagen den 10 februari
Första kammaren öppnades kl. 10.15. Närvarande: 100 medlemmar. Närvarande ledamöter: 100. Närvarande ledamöter: 100.

Tisdagen den 9 februari

Kammaren sammanträdde kl. 15.00.

Justerades protokollen för den 1 och den 2 innevarande månad.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 19, angående vissa frågor rörande älgjakt m. m.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtande nr 1 och bankoutskottets memorial nr 1—3.

Anmälde och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. proposition:

nr 20, med förslag till lag om ändrad lydelse av 77 § militära rättegångslagen den 30 juni 1948 (nr 472);

nr 21, med förslag till lag om kommunala renhållningsavgifter; och

nr 22, angående riktlinjer för reglering av prisförändringar för civilförsvaret m. m.

Interpellation om samordning av vissa myndigheters handläggning av frågor rörande kommunal planering

Herr NILSSON, FERDINAND, (cp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! En väsentlig del av de uppgifter som åvilar primärkommuner och landsting har ålagts dem genom statlig speciallagstiftning o. s. v. För den kommunala planeringen spelar statsmakternas målsättning och myndigheternas energiska anmaningar en betydande roll. Det statliga inflytandet stärkes av myndigheternas makt över statsbidragen liksom genom statens makt beträffande lånen och direkt eller

indirekt över penningmarknaden. För de kommunala myndigheterna framstår motsatsen mellan de investeringsstimulerande myndigheternas uppmaningar att sätta i gång och genomföra erhållna uppgifter och andra myndigheters återhållsamhet under hänvisning till samhällets begränsade resurser såsom minst sagt svårörenlig. Faktum är att mycken brådska, mycket arbete och stora kostnader för planering, ja även ritningar och kostnadsberäkningar, tillkommet i samband med en myndighet, förefaller kommunalmännen bra onödigt eller åtminstone tillkommet i otid när en annan myndighet vinkar med kalla handen vid framställningar om nödiga resurser. Det framstår också som ur alla synpunkter problematiskt om det verkligen skall vara nödvändigt att för genomförande av uppgifter som staten beslutat trissa upp de kommunala utdebiteringarna i en utsträckning som redan skett.

När harmonien mellan de pådrivande och de återhållande statliga myndigheterna är så ringa som erfarenheten visar, framstår frågan om samarbetet mellan vederbörande verkligen är så intimt som det skulle vara. Skulle det icke till äventyrs vara välmotiverat att söka åstadkomma en bättre samordning mellan aptiten inom exempelvis bostadsstyrelsen, medicinalstyrelsen eller skolstyrelsen och de instanser på finansförvaltningens område som har att svara för den ekonomiska sidan av planerandet.

Ett exempel ger skrivelsen den 22 februari 1963 till städer och många landskommuner med beställning om uppgörande och ingivande av s. k. rullande femårsplaner till ledning för framtida åtgärder avseende bostadsproduktionen. De skulle vara klara vid årsskiftet 1963/64 med 4 blanketter och

Interpellation om samordning av vissa myndigheters handläggning av frågor berörande kommunal planering

översiktskarta samt ange dels behövlighet och dels möjlig bostadsproduktion. Kommunernas experter arbetade — rimligtvis inte gratis — efter krafter för att få fram planerna i föreskriven tid. Många frågar sig nu angående resultatet, och hör man sig för blir väl svaret som regel snarast ett litet blygt leende. Visst får man lov att bygga en del, men sambandet med den storslagna framtidsplaneringen är svår att upptäcka.

Här skall inte mera ingående beröras den jättelika planeringsverksamhet som landstingen mångenstädes står inför i bjärt kontrast med personalbrist och tidvis stängda sjukhussalar. Enligt planerandet skulle sjukhusbyggnaden komma att taga jättelika dimensioner, och man vill endast hoppas de som ålägger landstingen den ena uppgiften efter den andra också skall svara för konsekvenserna. Detta gäller inte bara investeringsproblemen utan även personaltillgång och driftkostnader.

Av dagsaktuellt intresse är resurser för skolbyggen. Enligt statsmakternas beslut skall grundskolan vara genomförd under 1968. Länskolnämnder, länskolinspektörer och skolchefer har gjort sitt bästa att klargöra för vederbörande skolstyrelser och kommunalnämnder detta faktum, liksom att det gäller för kommunerna att fort komma ur startgroparna och intaga sin plats i kön att få statsbidrag, lånemedgivanden och till sist också lånen. Resultatet har blivit omfattande skolplaneringar och dryga kostnader samt högt uppdrivna föreställningar både om hur pliktiga man är att sätta i gång och om möjligheterna att nå resultat.

Att det gäller investeringsprogram av sammanlagt högst betydande omfattning är uppenbart, liksom att genomförandet innebär stora påfrestningar på samhällets resurser. Lika klart är att det väsentligen är hos myndigheterna — inte hos de formellt initiativtagande kommunerna — som ansvaret ligger för

den investeringslavin som kommit i gång.

Enbart i Uppsala län uppgår antalet skolbyggen som nu planeras till 24, med en byggkostnad av 100 à 150 milj. kronor. Samtliga har bestått inför »behovsprövningen». Av de 24 har hälften av länskolnämnden bedömts böra få högsta prioritet, vilket torde innebära att de anses böra påbörjas före 1 juli 1966. För de högprioriterade har kostnaderna uppskattats till ca 80 milj. kronor, enligt följande fördelning:

Högstadieprojekt i Uppsala (tre st.)	30 mkr.
Gymnasium i Uppsala	12 »
Gymnasium i Enköping	10 »
Högstadium i Tierp	10 »
Högstadium i Upplands-Bro	8 »
Högstadium i Karlholmsbruk	5 »
Låg- och mellanstadiabyggnader	4 »

Planerandet har sålunda genomförts efter stora linjer med kostnader för markförvärv, ritningar och i viss utsträckning även arbetsbeskrivningar. Enligt bestämda uppgifter torde endast tvenne skolbyggen — båda i Uppsala stad — komma att sättas i gång under 1965. Några kanske kommer också under 1966. Men var och en som vet hur väl den pedagogiska sakkunskapen bevakar nya landvinningar har klart för sig vilka ny- och omarbetningar de uppgjorda planer som får stå över kommer att erfordra. Sant är att skolor byggs för årtionden, men skolmyndigheterna vill gärna att de skall vara extramoderna när de är nybyggda.

Här skall ingen kritik riktas mot pliktroheden hos de skolmyndigheter som sökt göra sitt bästa för att allt skall vara klart i god tid inom den tidrymd som av statsmakterna beslutats. Programmet är omfattande och behovet av lokaler, tillräckliga för dess genomförande, stort. När man ser på proportionen mellan tillgången på resurser — både för skolor och annat — och det

**Interpellation om samordning av vissa myndigheters handläggning av frågor
berörande kommunal planering**

föreliggande investeringsbehovet frågar man sig dock hur det skall gå i lås och om det skall gå att genomföra en sådan utbyggnad inom fastställd tid.

Jag får därför utbedja mig kammarens tillåtelse att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få rikta följande frågor:

1) Anser statsrådet att under det successiva genomförandet av långsiktig planering för byggande av bostäder, sjukhus och skollokaler kontakten fungerat tillfredsställande mellan myndigheter, som sett en uppgift i att stimulera igångsättande av företag, och de, som har att bevaka avvägningen av resurser för olika ändamål?

2) Huru bedömer statsrådet exempelvis anhopningen av investeringsobjekt för skoländamål i relation till nu förefintliga resurser härför och till beslutet om tiden för grundskolans genomförande?

3) Vilka åtgärder anser statsrådet eventuellt erforderliga för att ernå en bättre samordning av här ifrågavarande myndigheters verksamhet och undvikande av härpå beroende svårigheter för kommunal planering?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Anmäldes och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 612, av herr *Andersson, Torsten*,
m. fl.,

nr 613, av herr *Andersson, Torsten*,
m. fl.,

nr 614, av herr *Hansson, Gustaf Henry*,
m. fl.,

nr 615, av herr *Hansson, Gustaf Henry*,
m. fl.,

nr 616, av herr *Hansson, Torsten*, och
herr *Larsson, Lars*,

nr 617, av herrar *Hübinette* och *Isacson*,

nr 618, av herr *Jacobsson, Gösta*,
m. fl.,

nr 619, av herr *Karlsson, Helge*,
m. fl.,

nr 620, av herrar *Lager* och *Adolfsson*,

nr 621, av herr *Larsson, Nils Theodor*,

nr 622, av herr *Lundin m. fl.*,

nr 623, av herr *Lundström m. fl.*,

nr 624, av herr *Lundström m. fl.*,

nr 625, av fru *Myrdal*,

nr 626, av herr *Nilsson, Ferdinand*,

nr 627, av herr *Stefanson*,

nr 628, av herr *Stefanson*,

nr 629, av herr *Stefanson m. fl.*,

nr 630, av fröken *Stenberg m. fl.*,

nr 631, av herrar *Sundin* och *Stefanson*,

nr 632, av herr *Virgin m. fl.*, och

nr 633, av herr *Virgin m. fl.*

alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 14, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt, m. m.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 15.17.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Onsdagen den 10 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Ledighet från riksdagsgöromålen för deltagande i Nordiska rådets trettonde session i Reykjavik beviljades herrar *Lundström*, *Georg Pettersson* och *Edström*, fru *Segerstedt Wiberg*, herr *Birger Andersson*, fröken *Ranmark* samt herrar *Sundin* och *Gillström* för tiden den 12—den 18 innevarande månad ävensom herr *Hernelius* för tiden den 14—den 18 i denna månad.

Vidare beviljades fröken *Mattson* ledighet från riksdagsgöromålen för tiden den 10 februari—den 2 mars för att på offentligt uppdrag besöka Tanzania, Kenya och Sierra Leone i samband med det svenska projektet om bistånd till kvinnor i u-länderna.

Herr **TALMANNEN** yttrade:

Jag ber att få meddela, att en utrikespolitisk debatt kommer att hållas onsdagen den 24 mars kl. 10.00.

Föredrogs och hänvisades till lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 20, med förslag till lag om ändrad lydelse av 77 § militära rättegångslagen den 30 juni 1948 (nr 472).

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 21, med förslag till lag om kommunala renhållningsavgifter.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 22, angående riktlinjer för reglering av prisförändringar för civilförsvaret m. m.

Vid föredragning av motionen nr 612 hänvisades densamma, såvitt den avsåg långsiktspaneringen av statens utgifts- och inkomstpolitik, till statsutskottet samt i övrigt till bevillningsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet motionerna nr 613—622.

Vid föredragning av motionen nr 623 hänvisades densamma, såvitt den avsåg en sammanställning för flerårsbedömning av det statliga budgetläget, till statsutskottet och i övrigt till bevillningsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet motionerna nr 624—631.

Vid föredragning av motionen nr 632 hänvisades densamma, såvitt den avsåg förslaget till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 om finansiering av folkpensioneringen, till lagutskottet och i övrigt till bevillningsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet motionen nr 633.

Vid förnyad, punktvis skedd föredragning av statsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1965/66 för kungl. hov- och slottsstaterna, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo och lades till handlingarna bankoutskottets memorial:

nr 1, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse;

Interpellation ang. bestämmelserna om extra avdrag vid beskattningen för folkpensionärer vid väsentligen nedsatt skatteförmåga

nr 2, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse; och

nr 3, med överlämnande av kommitténs för firande av representationsreformens 100-årsjubileum till fullmäktige i riksgäldskontoret avgivna berättelse över kommitténs verksamhet under år 1964.

Interpellation ang. bestämmelserna om extra avdrag vid beskattningen för folkpensionärer vid väsentligen nedsatt skatteförmåga

Herr ADOLFSSON (k) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Allmänt betraktar man det som betydelsefullt att äldre personer såvitt möjligt beredes tillfälle att fortsätta med lämpligt yrkesarbete även efter uppnådd pensionsålder. Det är nyttigt både för deras fysiska och psykiska spänst, men framför allt bör det vara välkommet med tanke på ekonomin. Inte minst viktigt ur samhällets synpunkt är att de äldre kan utnyttjas i arbetslivet. Deras antal ökas år från år både absolut och relativt. Beskattningen av sidoinkomsterna verkar emellertid i hämmande riktning och förtar lusten hos många att skaffa sig ett extraarbete. I sammanhanget har återopats den psykologiska faktorn att man betraktar folkpensionen som en återbäring på erlagda avgifter och inte bedömer den jämställd med en vanlig skattepliktig inkomst. Avgörande är dock källskatteavdragets storlek.

Det extra avdrag, som enligt 50 § 2 mom. kommunalskattelagen och 9 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, kan tillerkännas pensionär med folkpensionen som huvudsakligaste inkomst uppgår f. n. till *högst* 4 500 kronor, vilket genom bestämmelsernas konstruktion endast i få undantagsfall

kan erhållas. Enligt riksskattenämndens anvisningar jämkas avdragets storlek nedåt enligt viss skala i relation till sidoinkomstens storlek. Om denna uppgår till sådant belopp att folkpensionen inte uppnår minst hälften av den sammanlagda inkomsten, bör — heter det — »extra avdrag medgivnas allenast då särskilda skäl därtill föranleda».

Detta innebär således att exempelvis för ett pensionärspar som i folkpension inklusive bostadstillägg har 7 000 kronor, får makarnas gemensamma sidoinkomst icke överstiga 3 500 kronor för att extra skatteavdrag »utan särskilda skäl därtill föranleder» skall kunna beviljas. Med hänsyn till fortlöpande pristegringar och verkningarna av en oms höjning också för de gamla kan starkt ifrågasättas om den återopade tabellen för skattelindringsavdrag är riktigt avvägd.

Är sidoinkomsten av nyssnämnda storlek, inträder även en reducering av det kommunala bostadstillägget. Även om en sådan samtidigt också reducerar det sammanlagda pensionsbeloppet, vartill hänsyn sålunda tas vid bedömningen av skatteavdragets storlek, blir slutsumman ofördelaktig för vederbörande pensionärer. I alla händelser kan effekten inte vara stimulerande till att ta extraarbete.

Med hänsyn till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få rikta följande fråga:

Anser herr statsrådet nu gällande bestämmelser beträffande extra avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga för folkpensionärer vara tillfredsställande, och om så inte är fallet, är herr statsrådet beredd att ta initiativ till en ändring av desamma?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørsmål finge framställas.

Interpellation ang. äganderätten till sjunket virke i övergivna flottleder**Interpellation ang. trafikförbindelserna över Lainio älv mellan Junosuando och Parkalombolo**

Ordet lämnades härefter till herr WANHAINEN (s), som yttrade:

Herr talman! Trafiken mellan Junosuando kyrkby och Parkalombolo by inom Pajala kommun har över Lainio älv gått över en hängbro, som byggdes under 1930-talet företrädesvis som en träkonstruktion. Utom de nyss angivna orterna har även byarna Kangosfors, Särkimukka, Hukanmaa och Kärendöjärvi varit beroende av denna bro. Enligt uppgifter i lokala radioutsändningar har godstrafiken över bron nyligen nästan helt upphört till följd av att den inte anses kunna bära nutida transporter. Detta har satt befolkningen i byarna öster om Lainio älv i en ytterst prekär situation. Vintertid borde en provisorisk väg kunna ställas i ordning över isen även om tillfartsvägarna får en avsevärd längd. Sommartid borde en provisorisk färjeförbindelse anordnas i avvaktan på en ny bro. Uppgifter har lämnats av ordsbefolkningen att de lokala vägmyndigheterna inte anser sig kunna lämna någon utfästelse om dessa åtgärder eller något besked om när uppförandet av en ny bro över Lainio älv vid Vaakina eller annan närbelägen plats kan påbörjas.

Med anledning av det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande frågor:

Vill herr statsrådet medverka till att erforderliga resurser snarast ställs till myndigheternas förfogande för projektering och byggande av ny bro över Lainio älv mellan Junosuando och Parkalombolo?

Vill herr statsrådet medverka till att lämpliga provisoriska förbindelser anordnas på ifrågavarande väg över Lai-

nio älv, så att de byar öster om Lainio älv som ovan nämnts inte skall kommunikationsmässigt avskäras från yttervärlden?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation ang. äganderätten till sjunket virke i övergivna flottleder

Herr SUNDIN (cp) fick nu ordet och anförde:

Herr talman! Under de senaste åren har ett flertal av våra flottningsleder nedlagts. Skogsprodukterna har mer och mer blivit biltransporterade.

I de nu övergivna flottningslederna i sjöar och älvmyrningar finns stora kvantiteter sjunket virke. Det förmodas att detta virke har ett värde av 100-tals miljoner kronor.

Med stöd av det anförda och enär det råder oenighet om vem som är juridisk ägare av dessa värden, anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet framställa följande fråga:

Är herr statsrådet villig klargöra vem som i lagens mening är ägare till sjunket virke i övergivna flottleder?

På gjord proposition bifölls herr Sundins berörda anhållan.

Anmälades och bordlades en av herr Rönberg under sammanträdet till herr talmannen avlämnad, av honom *m. fl.* undertecknad motion, nr 634, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 19, angående vissa frågor rörande älgjakt m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.14.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Fredagen den 12 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Herr *Dahlén* anmälde, att han åter infunnit sig vid riksdagen.

Justerades protokollet för den 5 innevarande månad.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare.

Undertecknad anhåller härmed om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 12—den 18 februari för resa till Island i samband med Nordiska rådets sammanträde.

Stockholm den 11 februari 1965

Arne Pettersson

Den begärda ledigheten beviljades.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet motionen nr 634.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets memorial och utlåtande:

nr 1, med uppgift på vissa vilande förslag till ändringar i grundlagarna; samt

nr 2, i anledning av motion angående antalet riksdagens ombudsmän och deras ämbets titlar;

statsutskottets utlåtanden:

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fråga om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående livränta till vissa personer; samt

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan m. m.;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, såvitt propositionen angår det promilletal, varmed skogs-vårdsavgiften för år 1965 skall utgå; samt

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skattefrihet för ersättning till offer för nationalsocialistisk förföljelse;

bankoutskottets utlåtande nr 4, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning; ävensom

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65, såvitt propositionen avser jordbruksärenden; samt

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av viss kronan tillhörig mark m. m.

Anmälades och bordlades en av herr *Karlsson, Helge*, under sammanträdet till herr talmannen avlämnad, av honom *m. fl.* undertecknad motion, nr 635, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 19, angående vissa frågor rörande älgjakt m. m.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.04.

In fidem

K.-G. Lindelöw